

KODIN OSASTO

PIKKU NEUVOJA

Kaikenlaisia villasia pestessä ja etenkin valkosia, käyttääkää "Lux"ia. Moni nainen tietämättömyydessään pillaa pesulla monta hyvää villavaatekappaletta, pesemällä niitä sopimattomasti, vaan Lux on ehdottomasti paras villan ja silkkin pesuaine. Sitä saadaan jokaisesta ruokatavarakaupasta. Käyttöohjeet villaan ja silkkiin laatikon sivussa.

Muffins kakuja

1 täysi kuppi graham-jauhoja; 1 täysi kuppi valkosia jauhoja; 1 kuppi maitoa tai vettä; 1 muna (ei munaa jos on maitoa); puoli teelusikallista suolaa; 4 teelusikallista leivinpulveria; 2½ ruokalusikallista sokeria; 2-3 ruokalusikallista sulattua voita tai rasvaa.

Sulata voi tai rasva, lisää siihen sokeri, suola, muna ja maito; vaimaiseksi jauhot ja leivinpulveri sekoitettuna jauhojen kanssa. Paista kuumassa uunissa, siksi kunnes ovat vaalean ruunaa.

Perunajauho-kakku (cake)

2 muna; 1 ruokalusikallinen kylmää vettä; ¼ kupillista sokeria; 1 ruokalusikallinen sulattua voita; ¼ teelusikallista suolaa; ¼ teelusikallista vaniljaa; ½ kupillista parhaita perunajauhoja.

Hakkaa munat vaahdoksi, lisää sokeri, vanilja ja voi sekä vesi, sekoita leivinpulveri jauhoihin sekä suola ja yhdistä edelläoleviin; vatkaa jonkun minuutin hyvin, pane paistumaan hyvään lämpöseen 20-25 minuutiksi.

A. K.

IKENIEN JA HAMMAS-KUOPPIEN TULEH-TUMINEN

Ikenien ja hammaskuoppain tulehtuminen (pyorrhea) alkaa ikenien ja hampaitten rajalta, ikenien reunan sisäpuolella kun ikene on vahingoittunut ja varsinkin kun hammaskiveä on paljon kerääntynyt hampaan juureen. Sitä mukaa kuin tulehdus eli tartunta edistyy ja hävittää kalvon, joka kiinnittää hampaan juuren ympärille aukko ja hammas tulee irtonaiseksi. Tämän taudin sanotaan aiheuttavan enemmän hampaattomuutta kuin hampaitten mätäneminen.

Mutta tämä ei ole ainoa vaara. Hammassuuren ympärille syntyneeseen koloön syntyy jatkuvasti märkää, mikä valuu suuhun ja suun kautta sisälmyksiin. Kun hampaat puureskellessä liikkuvat ylös ja alas tulehtuneissa koloissaan, puristaa se bakteeriloita verisuonin ja verisuonet kulettavat niitä eri osiin ruumista, missä ne etsivät itselleen paikan, jossa parhaiten viihtyvät ja voivat alkaa hävitystyönsä.

Ennen luultin, että hampaiden juuriin y.m. syntyneiden märkäpesien vaarallisuus johtuu niistä myrkyistä, mitä märkäpesissä olevat bakteerit eristävät vereen. Nyt kumminkin tiedetään, että bakteerit itse leviävät märkäpesistä verisuonten kautta eri osiin ruumista. Nivel-tulehduksissa ne täyttävät ja tukkivat ne hienon hienot verisuonet, jotka kuljettavat ravintoa nivelkalvoihin, aiheuttaen siten nivelten laajentumista ja epämuodostuksia sekä myöskin ankaroitua tulehdusta kuten reumatismikuumetta. Tätä märkäpesien aiheuttamaa paikallista tulehdusta ja tartuntaa muissa osissa ruumista pidetään nyt jo sangen tärkeänä tautien syynä, paljoa tärkeämpänä kuin ruumiin palamistautien ruumiiseen jäämistä (auto-intoxication), minkä syyksi nähin asti on niin paljon sairautta liitetten luettu.

Lasten oikeudet

Vielä alun kolmattakymmentä vuotta sitten perustui isän oikeudellinen suhde lapsiinsa jotakuinkin samantyyppiseen oikeuteen kuin mitä hänellä oli muuhunkin omaisuuteensa. Tuomioistuimet auttoivat häntä tämän oikeuden käyttämisessä, mutta toiselta puolen ne olivat hyvin usein voimattomia pakottamaan isää täyttämään velvollisuutensa lapsiaan kohtaan. Sitten vuoden 1899 on jokainen valtio Yhdysvalloissa, paitsi Connecticut, Maine ja Wyoming, perustaneet tuomioistuinta alaikäisiä varten ja laatineet niille koskevia lakeja. Mainitut kolme valtiota ovat hyväksyneet lakeja, jotka suuremmissa tai vähemmässä määrässä koittavat poistaa samojen epäkohtia, kuin mitä alaikäisten tuomioistuimilla ja niillä koskevilla laeilla tarkotetaan poistaa. Se selkeä että lainsäädäntö tässä suhteessa on tullut niin yleiseksi ja suosituksi, todistaa parhaiten vanhojen lakien puutteellisuutta. Miten pitkälle eri valtiot ovat menneet laatlessaan lakeja pahantapaisten ja laiminlyötyjen lasten hyväksi, käy selville Yhdysvaltain työdepartementin lasten toimiston äskettäin julkaisemasta selostuksesta, jonka nimi on "A Summary of Juvenile Court Legislation in the United States."

Pahantapaisten lasten kasvatusta koskeva lainsäädäntö käsittää suuren ryhmän monimutkaisia kysymyksiä. Se käsittelee lasta, joka on joutunut syytteen lainrikkomuksesta; aikuista, joka on rikkonut lasta vastaan; laiminlyötyjä ja hylkittyjä vanhempia; kykenemättömiä ja uskottomia hoitajia sekä perheitä, jotka ovat hyvin yksinkertaisesti vain köyhyyden tähden kykenemättömiä lapsistaan huolehtimaan.

Vanhan lain mukaan meneteltiin pahantapaisten tai rikoksesta syytettynä joutuneen lapsen kanssa samoin kuin täysi-ikäisenkin rikollisen kanssa erinäisillä rajoituksilla ikään nähden. Hänen asiansa käsiteltiin rikosoikeudessa kaikilla lautakunta-oikeuden menoin ja julkisuuksineen, todistajineen ja ristakuulusteluineen. Jos lapsi havaittiin syylliseksi, niin sai hän kärsiä rangaistuksen; jos syyttömäksi, niin pääsi hän vapaaksi. Ei missään tapauksessa laki ojentanut hänelle auttavaa kättään tarjotakseen keinoja hänen kasvattamiseksi, parantamiseksi ja suojelemiseksi.

Viime aikana lainsäädäntö on tunnustanut lapsen oikeuden kohtuulliseen huolenpitoon, hyvinvointiin ja siveelliseen turvallisuuteen. Alaikäisiä rikollista koskevissa laissa otetaan huomioon, että rikokset eivät suinkaan aina johdu rikollisesta mielestä, vaan lapsellisista ja nuorekkaista mielijohteista sekä epäedullisista oloista, joissa he ovat saaneet kasvaa.

Katsoen eri valtioiden oikeusjärjestelmän eroavaisuuksiin on alaikäisiä koskeva lainsäädäntö niissä noudattanut erilaisia menettelytapoja. Jokaisessa valtiossa on kumminkin yritetty lainsäädännön kautta ratkaista niitä yhteiskunnallisia, taloudellisia ja kotoisia epäkohtia, jotka aiheuttavat alaikäisten rikollisuutta.

Edellämäinnittu selostus sisältää lait, jotka olivat voimassa vuoden 1909 alussa ja siihen liittyvässä liitteessä on vuonna 1919 laaditut lait ja muutokset.

Toverittaren tilaajamäärä kymmeneen tuhanteen!

MUISTELMA

Kymmenen pitkää vuotta on kulunut siitä, kun kadotin hänet, äitini. Kylmä kuolema hänet minulta riisti, ainoan turvani ja neuvonantajani. Hän tosin oli sairas monta vuotta, mutta en sentään uskaltanut ajatella, että säälimätön kuolema niin pian hänet minulta pois ryöstäisi.

Olin neljäntoista vuotias, mutta sitenkin vielä lapsi. Ajattelin silloin kauhulla elämää eteenpäin, että minne joudun, mihin matkani tästä eteenpäin käy. Kävin rippikoulua siihen alkaen, kun äiti armas muutti Tuonen tulle. Surin häntä äärettömästi.....

Eräs toverini sanoi: — Mitäs tuosta välittää, vaikka äiti kuolee. Sitä ei surun lieventynyt, vaikka ystäväni lohdutti minua. Hän oli itse kokenut saman kohtalon, hän oli isätön ja äiditön, ninkuin minäkin. Isäni en osannut surra, sillä hän kuoli jo minun pienessä ollessani. Siksi kai äiti olikin niin kovin rakas, kun hän oli ainoastaan turvanani. Kohta äidin kuoleman jälkeen menetin lapsuuden kotini, jouduin lähtemään avaraan tuntemattomaan maailmaan. Läksin tiidillä palvelukseen suu-

reen kaupunkiin. Minua niin pelotti lähteä sinne vieraaseen seutuun, ehkä vielä vaarat siellä väijyisivät ja kohtaisivat kokematon tyttöruukkaa.

Niin..... niin..... vuodet vierii ja aika kuluu. Olen tässä elämän hyökyaallossa ajautunut tänne kauas vieraaseen maahan. Kylmä on vieraan liesi, ei se kotiliedelle vertoja saa.....

Siellä rakkaan synnyinmaahan povessa lepää isäni ja äitini, siskeni ja veljeni, mutta minä olen kun pikku lintu erämaassa ystävästäni erossa suvustani kaukana.

Usein muistuu mieleen ne herttaiset lapsuusvuodet, sen tutut leikkitaanhuat, kelkkamat..... kalkki..... kalkki! Joskus tulee hirveä ikävä sinua koti armas. Mutta sinä et enää ole sama, sinut on vieras käsi turmellut, rikki on raadeltu minun rakkaat leikkikenttäni.

Kuinka voisin vielä luoksesi tulla, sillä sinä toisit vielä useimmin mieleeni niitä rakkaita ja suruisia muistoja..... Niitä olisi niin paljon, niin paljon..... Parhaalman kuitenkin sihtytän syvällä sydämessäni: kotini ja äitini armaan muiston. — Sassa.

Rahanlähettäjäille!

Kansalaisillemme maksamme dollareista
KORKEIMMAN HINNAN.

Yllämainittua tapaa seuraten me maksamme dollarista

SMK. 44.00

Lähetyskustannukset 25 senttiä postitetta, \$3.50 sähköitteä.

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r. l.

Ainoa asiamiehemme Suomessa, vastaa kauttamme lähetetyistä rahoista.

HELANDER & NEKTON

PRIVATE BANKERS,

Woolworth Bldg., Room 1104. 233 Broadway, New York City.

LASTEN JOULU 1920

Tämänvuotinen Lasten Joulu ilmestyy hyvin toimitettuna, runsassisällisenä ja hauskaasti kuvitettuna miellyttämään pikkulukijoita. LASTEN JOULU on ainoa suomenkielinen lasten joulujulkaisu tällä mantereella ja kerrataan siinä lasten käsityskykyjen mukaisesti sosiaalisin eteenpäin: menoa.

Sisällöstä mainittakoon seuraavaa: "Kuinka Anttilan Arvita tuli sosialisti", kirj. Richard Pesola; "Kapitalismin rikoksellisuus", kirj. Selma McCone; "Nouveau nuori Venäjä", kirj. Klaudiv Siivak; "Miksi Debs on vankilassa", kirj. Emma Mattila; "Onko nyt jo ihmiskunnan joulujuhla?", kirj. Svea-täti; "Pikku orpojen sanomalehdet", kirj. Helmi Mattson; "Lippusavellus", säveltänyt K. Rautio; "Sota-orvon laulu", kirj. Felix Hyrsky, säv. K. Lankkua. — Runoja E. Rautiaiselta ja M. Rutaselta, y. m. Kuvia Ihanneliitoista y. m.

Toimitustyöstä huolehtii Toverittaren toimittaja Helmi Mattson. — Kaikki lasten vanhemmat pitköön velvollisuutensa tilata Lasten Joulu ajoissa lapsilleen ja yleensä kasottakoon kaikkien suomalaisten lasten perään tässä maassa ettei yksikään jäisi ilman heille kuuluvaa joulujulkaisua.

LASTEN JOULU 1920 MAKSA 25 SENTTIÄ.

Kaikki Ihanneliitot ilman erikoisia velvoituksia rientäkööt levittämään Lasten Jouluja, samoin kaikki työväenlehtien asiamiehet. Asiamiehet saavat 20 pros. alennuksen 10 kpl. tai suuremmista tilauksista. Tehkää tilauksenne allaolevalla tilauslistalla ja lähettäkää tulemaan konttoriimme: TOVERITAR, Box 99, Astoria, Ore. — Työmies, Box 553, Superior, Wis. — Raivaaja, Box 468, Fitchburg, Mass.

Tilaukset lähetettävä osoitteella: TOVERITAR, BOX 99, ASTORIA, ORE.

Allekirjoittanut tilaa.....kpl. LASTEN JOULUA 1920. Rahaa scuraa

mukana \$.....

NIMI.....

OSOTE.....